

Մանգրամի Էֆեմար

Մ Ի Ի Ն Ա Տ Ի Ի

ՈՒՄՈՒՐԸ ԲՕԼԻԹԻԳԸՅՅԷ ՎԷ ՄԻՎԱՏՏԸ ՍԱՅԻՐԷ

ԻՔԻՆՃԻ ՍԵՆԷ

1867 ՕԴՈՍՏՈՍ 25 ՃԻԻՄԱ

ՆՈՄԵՐՈ 446

Մանգրամի Էֆեմար չափազանց 6 տարեկան 300
փութի վերինը, սենյակի դռները, բաժնի փորձարարի
իշխան օլորագ, 200 զ" շուրջ, ութը սյուղը 100 զ" օլո-
րագ, փեխարների տակի 50-ը փորձարար ստիճանագ տըր:

Իլանաթըն պեհեր ութըրը իշին, պի-
րինձի տեֆառ 3, իշինձի տեֆառ 2,
վե իշինձի վե օլորագ տեֆառ 1
էր զուրաշ սյունագ տըր:

Մեքթուպ փ օլորագ, Պեշ-օլորագ տալու փառ-
167 Նվաճարու իսկուտ ԼիվաՆՍ 23 ՕԴՈՍ 8 Թաղիտ-
նեօրնե, Եսրագ 8. Փանոսիսե կեօնեթիլեք տըր:

ՀԱՎԱՏԻՍԹԹԸ ԹԵԼԷԿՐՈՖԻՑԷ

(Սխան Հալա Լուրճընպան.)

Փարիս 3 սեպտեմբեր ախշամըն սաաթ
4 իւնտէ:

Սալցպուրկ միւլագաթը իւզերինէ, Ֆը-
րանսըզ տէվլէթի Թարաֆընտան նէշը օլու-
նան պէնանամէ պու կիւնքի Մօնիթէօր-
տէ կէօրիւմիւշ վե ղայէթ սուլհա մէնալ
տըր:

Սեպտեմբեր 4 ախշամըն Մօնիթէօր տէր
քի, Ֆրանսանըն վե ճննչպի ղաղէթալարը-
նըն պաշլընալարը իմքէրաթօր հաղըթիլե-
րինին սօն նութըլարընտա Ֆրանսա հիւքիւ-
մէթինին սուլհա մէնալ նիեթիլէրտէ պու-
լունմասընա պիր եէնի իսպաթ կէօրմէքտէ
տիրլէրք: Գրանտա հիւքիւմէթի տայիմա Էլ-
րօքա մուլաղէնէսի իգթիլալարը իւէ մէմա-
լիքին միւտայիմ օլան մէնֆաաթլարը իւէ
Իթթիֆագ իթթիրմէք Թէապիրինի պու-
պիր:

Բաթրի նամ ղաղէթանըն գալիլինճէ Լիւք-
սէմպուրկօն Թէքմիլէն պօշանմասը բազար
Իթթէսի կիւնիւ վազու պուլանագ տըր:

Պանը մուհիլիտէ պուլունան տօնան-
մասընը Իսրաննա տէվլէթի Գատիքսէ չա-
ղըրմը տըր:

(Սալցպուրկ միւլագաթը իւզերինէ օլան
պէնանամէնին մէալի պա Թէլէկրաֆ պի-
տիրիլմիշ իսէտէ, ուզուս օլուղընտան պիղ-
զարուր տէրճինի եարնա պրագմընը տըր):

ՀԱՎԱՏԻՍԹԹԸ ՏԱԽԻԼԻՑԷ

Սուրէթի գալիլէտէ սէյլէնաի-
կինէ կէօրէ, Էլհալէթու հազիհ Սըրպ-
տա հիւքմ իթմէքտէ օլան գարկաշալագ-
լարըն սէպէպիլտէն տօլալը, Բուսէլի
ճիվարըրնա կիթմէք իւզըն Բէտիֆ աս-
քերլէրինէ Էմր օլունմուշ օլուպ, պուլնար
մէգքիւր պէյլէք հուտուտունտա պիր
օրտու գուրաճալար իմիշ:

— Գաղտատ Թարիգիլէ Թէհրան:

տան ալընտն պիր Թէլէկրաֆա նէգա-
րէն, Սճէմիսթանըն բայթախթընտա շիտ-
տէթիլ սուրէթտէ գօլէրա իլլէթի զահի-
րէ չըգմըլ տըր: Իլլէթի մէգքիւրէտէն
իւշ կիւն մապէնինտէ 150 քիշի գաւտար
Թէլէֆաթ վու գու պուլմուշ տուր: Է-
լէնլէրին սաեըսը կիւնտէ 80 է պալիլ օլ-
մագտա իմիշ: Օսմանլը հիւքիւմէթիլի
Թարաֆընտան, Օսմանլը հուտուտա-
լը իլլէթի մախուֆէտէն արի գալմագ
իւզըն, Սճէմիսթանտան կէլէն հէր պիր շէյ
իւզերինէ 10 կիւն գարանթինա պէլէթ-
տիրիլմէքտէ իմիշ:

— Իշիթտիլիլմիլէ կէօրէ, Ճէնէլալ Իկ-
նաթիլէ Ճէնապլէրի, ալաֆրանկա սեպ-
տեմբեր անըն 12 սինտէ հաշմէթու իմ-
քէրաթօր Սլէքսանըր հաղըթիլէրինին
Էլվի ճիւլուսլէրի օլուղըն միւնտէ-
պ իլլէ, Էօնիլմիւլգտէքի բազար կիւ-
նիւ Գըրմ ճանիպինէ Էօլմու օլաճագմըշ:
Սէֆիրի միւլայիլէյհին պու տէֆա Լի-
վատիտան ալտէթիլէրինտէն պէրու կիւ-
նա Պապը-տիլէ պագը իլլէթարաթ Թագ-
տիմ իլլէթի տիր կիպի, կիւնալիւն Թէ-
վաթուրար շուու պուլմուշ տուր: Պա-
զըլարըն գալիլինճէ տախի թիւրքիանըն
բօլիթիլգաճա վե իտարէճէ Թանգիլինէ
տայրի օլան պիր պէնանամէյի սէֆիրի
միւլայիլէյհ հիւքիւմէթի սէնիլէնէ Թագ-
տիմ իլլէթի տիր:

Պու օլ պէնանամէ տիր քի, գա-
թէն պագը ղաղէթալար օնուս իւզերինէ
սէյլէմիշէր տիր: Տիկէրլէրին գալիլինճէ
իսէ, կիւնա սէֆիրի միւլայիլէյհ ճէ-
նապլէրի, Թիւրքիա վե Բուսիա տէվլէթ-
լէրինին տօսթանէ սուրէթտէ պիրի պիր-
լէրինէ եազլաշալարընա պիր շարթ օլ-
մագ իւզըն Հիւնքեար Իսկէլէսի ահա-
նամէսինին մէվգըլի իճըայէ գօնուլմասը-
նը Թէքիլի իթմիշ իմիշ:

Լէվան:

— Կէլէն ճիւլմա իրթէսի ախշամը կի-
ճէնին սաաթ 3 րատտէլէրինտէ Գարա-
քէյ քէօրիւսի պէքճիլէրինտէն պիրթի
կէօրմիւշ քի, քէօրիւտէն կէլէն պիր
աւտեմ պիրտէն պիրէ վաքօր իսկէլէրին-
տէն պիրիսինին նէրտիպանը Էօնիլմուտ
տուրմուշ վե իքի Թարաֆընտա պագը-
նըպ քէնտինի կէօղէտէն քիմսէ պուլուն-
մաաղընա Թէլէմին օլուղընտան սօնրա,
գօշարագտան նէրտիպանտան աշաղա ին-
միշ վե տէնիլգէ աթըրմըլ տըր:

Պէքճի տէր հալ օրանա գօշուպ վե
պիր գաշ գալըգճըլարըն եարտըր իլլէ
մէրգու մու Էօլմուտէն գուրթարմաղա
մուվաֆֆագ օլապիլմիշ տիր:

Մէրգուլ գապթիլէ մէրքէլինէ կէօ-
թիւրիւլուքտէ, իսմի Հիւսէյին վե կի-
րիտ ճէգիլէսի սէքէնէսինտէն օլուպ, ճէ-
գիլէսի մէգքիւրէ իլլէթիլանտան բէք
չօգ զիեանա ուղըրմըլ վե պու սէպէպ-
տէն նաշի քէնտինի Թէլէֆ իթմէնէ գ-
րար վէրմիշ օլուղընտու իղըրար իլլէմիշ
տիր:

Մէրգուլ Կիրիտի Պապը-գապթիլէնէ
նազլ օլունմուշ վե քէնտինի վիգանէ իթ-
մէսի իշին լուգըմ կէլէն Թէտապիրէ Թէ-
շէպիլէս օլունաճագ մըշ:

— Բուսիա սէֆիրի ճէնէրալ Իկնա-
թիլէ ճէնապլէրինին պու հաթթա գար-
ֆընտա Թէքրարէն Լիվատիտա ազիմէթ
իսէճէ կի միւլթէվաթուր տուր:

— Խըտիվի Մըսըր Իսմայիլ բաշա հա-
րէթլէրի Վիշիտէ ֆուգարա չօճուգլարը-
նըն գօլէճէ կիրմէսինէ սուհուլէթ օլմագ
վե մէսարիֆաթլարը գալըրմագ իւզըն,
պիր իեանէ սանտըղը իհտաս օլունմաաղ
իշին մահէլի մէգպուր տայիլէյի պէլէ-
տիեէսինէ 16 պին ֆրանգ իհսան իթ-
միշլէր տիր:

— Սլվալըգտան օգոստոս 23 Թարիլիլէ
շու Թիտէքի մէքթուպ Լէվանթ Հէրու-

տա կէլմիշ վէ տիւնքի նիւսխէսինտէ տերձ օլունմուշ տուր :

«Մ. Ֆրանսուա Հիւ մանրն, Անատո- լունուն պիր գըթասընտա, Եանի իզմիտ- տէն Էնկիւրիյէ, Հէնաէք վէ Ատա բազա- րա, Պանտըրմատան Պալը քէսիրէ, վէ Այ- վալըգտան Պերկամաեա վէ Գըրգ աղաճա- արապա Եօլարը Եափըլմասը խուսուսուն- տա, Պապը-այի Թարաֆընտան լազըմ կէ- լէն իսթիազ ֆերմանընը ալմըշ օլմասը Եվ- վէլինտէն մալիւմիւնիւզ օլմուշ տուր :

Շիմտի մա մէմուկնիյէ սիյէ պիլտիրի- րիմքի, Այվալըգտան Պերկամաեա վէ Գըրգ աղաճա Եափըլմազ օլան Եօլ պաշ- լանմըշ տուր :

«Մէզքիւր Եօլու աշմազ իչին պէլտէ- միզ գայիմմազամը Եֆէնտիհազըթէթի, հիւքիւմէթ մէմուրու իսկէնտէր պէյ, Եփեուս մէրխասէսի ֆազիլէթլու փիսկոպոս վէգօնօլօսլար հազարաթը վէ Այվալըգ Ե- հալիսինտէն խալլի միւթէպէր գէվաթ օրատա հազըր պուլունտուգլարըհալտէ, իլք գազմա պու կիւն վուրուլտու, Իշ- պու գիյնէթի ըէսմիյէտէ իսթիազը մէզ- քիւրու հալի օլան ֆերմանը ալի ֆէթհ վէ գրաթ օլունտուգտան սօնրա, միւ- մաիլէյհ Միտրօրօլիթ հազըթէթի պու խուսուստա պիր նութգ իրատ իտէրէք, Ձաթը շէվթէթսիմաթը հազըթէթի Թաճ- տարիլէրինին Թէվաֆիւրի Եօմր ու իզ- պալէրի հազըրնտա տուա վէ սէնա օ- գուտուգտան պաշգա, Թէշէպպիւս օլու- նանմէզքիւր Թուրուգու մէպպիլին մու- վաֆֆազըյէթի խուսուսունտա տախի Թարաֆըրապպանիտէն իսթիտա իյլէտի :

«Իշիթ տիյիմէ նէզարէն, մէզքիւր իմ- Թիտը 20 սէնէլիք իչին օլուպ, միւտտէ- Թի մէզքիւրէ խիթամընտա սահիպի իմ- Թիտը օլան զաթ, պու ճէմի Եօլարը պօ- գուլմամըշ օլարազ, հիւքիւմէթի սէնիյէ- եթ Թէսլիմ իտէճէք իմիշ :

«Թուրուգը մէզքիւրէնին քեաֆֆէսի- նին, Եանլարընտաքի իքի գալտըրըմլարըն- տան մաատա, 15 արշըն գատար էնի օ- լաճաշ տուր, Միւ մալիլէյհ Մ. Ձարըզ Հիւման, չերքէթի մէզքիւրէնին պաշ միւհէնտիսի վէ Մ. վանգօվիէզ հիւքիւ- մէթի սէնիյէ Թարաֆընտան նազըր նասպ օլունմուշ տուր :

«Էհալիմիզ, Թէշէպպիւս օլունան պու- եէնի Եօլուն կերմիյէթլէ իլէրի սիւրիւ- մէսինի, վէ միւմքին մէրթէպէ չափուք իքմալէ իրմէսինի Եզճան ու տիլ արգու- չէքմէքտէ տիր, չիւնքի մէզքիւր Թարի- գին, խուսուսա Այվալըգ իսկէլէսիտէ ա- Եըզլանըպ Թէմիլլէնտիյի հալտէ, Թիճա- ըթթի մահէլիյէեթ եէնի պիր հաեաթ պալշ իտէճէյի գահիր վէ պահիր տիր : »

— Օգոտուս 22 Թարիլիէ Հալէպտէն Լէվանթա շու վէճհլէ Եազըմըշ տուր :

Եէշէնլէրտէ հիւքիւմէթի մահէլիյէ

Թարաֆընտան իթթիլազ օլունան, վէ տիգգաթա շաեան պուլունան պազըթէ- տապիրի հասէնէնին սայէսինտէ, շէհրի- միզտէ հիւքմ իթմէքտէ օլան ալիզ ու ի- Թաճա տուրղունլուզ պիր ազ իյի սուրէթ քէսպ իթմիշ տիր, Էվլէլ Եմիրտէ ումու- րու նաֆիաեա տալիր իսլահաթա Թէշէպ- պիւս օլունտուգուն պէեան իտէրիլ, պու պապտէ վալիի վիլայէթ տէվտէթլու ճէվ- տէթ բաշա հազըթէթիլիլէ քէնտի մու- ալիլէրի վաասա Եֆէնտի շէհրիմիզէ պիւլիւք պիր խըտմէթ իթմիշտէ տիր, Պու իշէրին պաշլըճա ֆայիտէսի պիր չօգ եէրի Եհալիլէ իշաշըմասը տուր, վէ պունտան պէօյլէ գուհուրա կէլէպիլէճէք օլան պիր ֆայիտէ տախի մահսուլաթըն իխրաճըր գըմընտա օլան սուհուլէթի ա- զիմէ մատտէսի օլաճազ տուր, Պու սէնէ- քի մահսուլաթ ըէք չօգ պէրէքէթլի օ- լուպ, վէ պէլտէմիզ Եհալիլի ինթիյաշը- նա սարֆ օլունան զախալիրին հէման իքի միւլի գատար հուսուլա կէլմիշ տիր տէ- յէպիլիլիմ, լաքին պէրէքէթլու ըապպա- նիյէնին սէմէրէսի գանղի տէրէճէտէ ի- սէ, Եիւքէնէճէք իսկէլէյէ գատար կէօն- տէրիլէճէք զախալիր իչին, ֆէվգէլաթէ մեաարիֆ օլմազտա օլունտուգունտան, զախ- ըլէրին չօլուղունտան հասը օլան ֆա- յիտէ պօշա կիթմէքտէ տիր, վէ զախա- յիրի մէզքիւրէնին նազըր տէվէ վէ գա- Թըրլար վասըթաթըյա օլունտուգուն Եճիւ- տէն, պիթթապի մահսուլաթըն գըյմէ- Թինճէ տախի մեաարիֆ օլունտուգտա տուր, վէ իշլէթ պու սէպէպտէն շէհրիմիլին մահսուլաթը Թաշըա մահէլիլէրին բազար- լարընա կէօնտէրիլէմէքտէ տիր, Պուն- տանտա գաթի նազար, տիգգաթ իտէ- ճէք քէօշէ արապա Եօլու ինչասը տուրքի, սօնրատան մէզքիւր Թարիլ (Արկանա- նըն պազըր մատէնլէրի Թիճարէթիյէ մէշղուլ օլմազտա օլան ինկիլիզ գուլման- Եասը մարիֆէթիլիլէ) Ամէրիգա ուսու- լինտէ պիր տէմիր Եօլ հէյնէթի քէսպ ի- տէպիլիլ, վէ պու վէճհլէ մասնուլաթ, Եթրաֆը Երպատան կէլէն մահսուլաթ վէ Թաշըատան կէլէն մաթալարըն Թիճա- ըթթի իչին, պիւլիւք պիր Թէէսսիրի օլա- պիր, Թարիլի մէզպուլուն ինչասընա ճէվտէթ բաշա հազըթէթիլիլ պիզպթ միւպաշէրէթ իթթիլէր, վէ տիգգաթ ի- տէճէք պիր մատտէ տախի, պիզէ գօշու- պուլունան չաթըրնիլիլէրին պաշ վէ ֆիթնէնկիլ ըուէսաթընտան իքիլինին միւշարիլէյհ վալի բաշանըն Եթպասը տախիլինտէ պուլունմասը տուր, Պու սու- ըթթլէ Սիւրիանըն Շարգ վէ Շիմալ գը- Թալարը պէյնիլտէ միւսապէրաթ հէր պիր վէճհլէ Թէէմինաթ իւզըթ պուլու- նուպ, վէ մէրգուլման իքի նէֆէր ըուէ- սանըն պիզպթ օրատա հազըր պուլուն- մալարը, մէզքիւր Ալըրէթլէր իլէ Խօշ

կէշինիլմէքտէ օլունտուգուն պիր իտպաթ սաեըլապիլիլ, Շունու տախի օիզէ պիլ- տիրէԵիմքի, 2 այտան պէրու մէրգու- ման ըուէսա արանմազտա վէ պուլուն- մատըզլարը իչին ալէյհլէրինտէ հիւքմօ- լունմուշ իտի, Պունլարտան պիրի Անէզի Թէսմիյէ օլունան Պէտէվիլէրին նամտար ճէտտան շիլի տիր քի, 18 այ մուգատ- տէմ 6000 տէն 7000 լիւաեա գատար գըյ- մէթտէ օլան մաթալարը Եիւքէնէն պիր քէրվանը սոյմազ քէնտիսի իչին կիւճ վէ պիւլիւք պիր ֆիւթուհաթ տէյիլ իտի, վէ տիկէրի իսէ, տիւնեաեթ տիթրէթ- միշ օլան Ալի Պէքիր օլու իտի քի, պու ատէմ 30 սէնէ մուգատտէմ իպրահիմ բաշանըն օրտուսու Եօնիւնիւ քէսիլ, վէ կէշէնլէրտէ տախի Պէլէքէթ տաղըն կէ- չիտլէրինտէ հէր կիւնա հարամիլիք իճրա իթմէքտէ իտի :

Պու Եազընլարտա իճրաթընա Թէշէպ- պիւս օլունմազ նիեթթինտէ պուլունան ումուրու նաֆիանըն իչինտէ էն ազ Ե- հէմիլիլէթի պուլունան շէյ, շէհրին վէ նէհրին արա Եէրինտէ վազը պիր մահէլ- լին իւզէրինէ պիր Թէմաշալիեհն ին- չասը օլունտուգուն պիլտիրիլիմ, Պուն- տանտա պաշգա, վալիի վիլայէթ բաշա հազըթէթիլիլ, Թազըրիպէն 3 միլ ուզազ- լըգտան սու Եօլու վասըթաթըյա պիր Թաթլը ըունարտան Թա եէնի Եարը- լան մահէլիլէեթ գատար սու կէթիլիլմէք արղուսինտէ տիր, Մէզքիւր մահէլիլտէ իսլամ վէ խրիսթիան պիւս ֆարգ իս- քեան իտէճէքլէր տիր, իքի ճէմաթթը եէքտիկէրինտէն աեըրան էնկէլլէր պու սուրէթլէ պիր տէֆա մահգ օլուր իսէ, օլ վազըթ բաշայի միւշարիլէյհ հազըթէթ- լէրի խալի արազիլէրին ֆիւրուլթուն- տան հասը օլան մէպաղըն պիր մըգտա- ըրըն, սէֆիլ չօճուգլարըն մուհաֆազա- սը իչին ճէսիմ պիր Եօքիւզլանէնին ին- չասընա Թախսիս իթմէք նիյէթ վէ Եֆ- քէարընտա տուր :

Պազը իեանէլէրին իլանըն Եարընքի նիւսխէմիզէ Թէքը իլէ, Եվլէլա Գալա- Թատաքի արասըն ինչասընտան պահա իտէլիմ :

Տիւնքի կիւն բաթրիքխանէյէ կիտէ- ըէք, մէզքիւր արասըն ըուլասաթ Թէզ- քէրէսիլլէ խարիթասընը Խառն ժողովա Թազտիմ իթտիքտէն պաշգա, լազըմ կէ- լէն պին լիւանըն Թէտարիքի իչին տախի քէնտի միւթալաամըզ պէեան իյլէմիշ վէ պիզեմ վազթիմիզ միւսաատէ իտէմէ- յէճէկինտէն, մէզքիւր պիւնանըն իշէրի- նի պիր գօմիսիօնա իհալէ իթմէքլիլին Ե- ղէմիլիլէթին սէօյլէմիշ, վէ շու գօմիսի- օնա Գէորդ Եֆէնտի Բարապեան իլէ, Սարգիս աղա Չըրաճեան, Սահակ աղա

Պէլեան, վէ Յովհաննէս աղա Արմաւուր, եանն (գալիթա) ազալողա տալէթ ի տիւմէրինի թէքլիք ի թափկիմիզ իլէ պէ. րապէր, եինէ տայիմա պիրիքտէ պու. լունուպ, վէ նէզարէթ ի տէճէկիմիզի տա. խի պիրիմիքիլ տիր:

Խառն ժողով մէմնուն օլմուշ, վէ օլ պապտէ լազըմ կէլէն մուսվէնէթի մա. նէվէյի հիմմէթ ի տէճէկիմի վատ իլէ. միշ տիր:

Փրիւնէ Կոնստանտնուպոլիս

Պիզ մէզքիւր խայրաթխանէնին իտա. րէսինի տէր իւհտէ ի տէլիտէն պէրու. խայլիճէ շէյլէր եազմը իսէքտէ, իչէրու. յէ գապուլ օլունաճագ օլան պիշարէկեան հագգընտա հիշ պիր շէյ եազմաեւրպ, վէ հիշ պիր հուտուտ կէօթէրմէտիկիմիզ. տէն, վէ փրկիչէ կիտէն րահաթ եէյիպ իշմէքտէ տիր, վէ եաթըպ գալգաճտա տիր տէյի պիր թէվաթուր տուր չըգտը. ղընտան, հագգը գաթլէրինտէ գապուլէ շաեանյար իլէ պէրապէր, պիր թագըմ ֆագըրլար, թէնպէլէր, վէ երլարճա քէօշէլէրտէ, պուճագլարտա գալմը իւ. լէթլիլէր թաղական խորհուրդլարըն իւ. գէրինէ գօշուշմաեա, վէ օնլար տախի պէրաւան վէ մասրաֆտան գուրթուլմագ նիյէթիլէ ելլէրինէ պիրէր շէհատէթ. նամէ վիրէրէք իւզգէրիմիզէ կէօնտէրմէյէ պաշլարըն տիր. հալ պու քի, եկէրչի հէր ֆագըրը, հէր թէնպէլէ, հէր իւ. թիեարը, հէր իլլէթլիլի, վէ հէր տէլէ. յի վէ քէօթրիւմէրի օրաեա ալմագ լազըմ կէլէ, ալթը այա վարմագտան էն ազը պէշ ալթը պին քիշի կէլէճէկիմիտէն, վէ պու գաւար քիշիլի իսէ պիր փրկիչ տէ. յիլ, հաթթա օնուն կիպի օն դըթա տա. հա փրկիչ օլա ելվիրմէյէճէկիմիտէն, չիւն. քի փրկիչին շիմտիքի հալինէ նէզարէն, իւշ եիւզ քիշիտէն զիեատէ իչին լաեւ. գըլա եէր պուլունմաթըտան պաշգա, իրատը վէ հասըլաթը իսէ իւշ եիւզ քիշի իչին տախի քեաֆի տէյիլ տիր. Մահէլ. լի մէզպուրէ գապուլ օլունաճագ պիշա. րէկեանըն հուտուտ եախօտ գանունու. նու շիմտիլէ գաւար իլան իթմէքլիլի ճալիզ կէօրմէմիշիզ տիր. զերա, բէք նա. զէք պիր մաստէ օլտուղունտան, վէ պիզ իսէ, օրաճա հէնուզ հէր նէվի թէճրիւ. պէմիզ պուլունմաթըղնտան, պիր իքի թէճրիւ պէ իթմէքլիլի եմրի պասիթէթտէն աւտ իթմիշիզ տիր:

Իմտի, արթըգ շիմտի ալէնէն իլան իտէրիզ քի, փրկիչ ֆուգարախանէ տէյիլ տիր. իլա պիշարէ վէ պիքէսխանէ տիր:

Հէր գանդի աւտմքի կէլինմէսինտէն աճիզ իսէ, օլ աւտմ թապիաթիլէ ֆա. գըր սաեւրը. վէ կէլինմէսինտէն աճիզ օլանլարըն եա քէնտիլէրինի, եա չօճուգ. լարըն, եա գաթըլարըն, վէ եախօտ ա. նա պապա վէ հէմշիլէրէրինի փրկիչէ ալ.

մագ լազըմ կէլէ, էսէֆ իտէրէք սէյ. լէրիզ, թաշարլարը պէր թարաֆ իտէ. իմ, եալընը նէֆսի իսթանպուրտա, պու. կիւնքի կիւն էն ազը պէշ պին ֆամիլեա պուլունմաթընտա, վէ պիրիսինին չօ. ճուղու մէքթէպէ վէ եախօտ սայիր պիր աւտմը օրաեա պաաիհալա գապուլ. լունաճագ օլա, քեաֆիքէսինին տախի հագգը իլէ տալաեա գալգըշաճագլարը, վէ օլ վագըթ, նաւը քի սէյլէտիք ալ. տան ազ, եանի ֆամիլեա պաշնա պիր քիշի հիսապ օլունսա պէշ ալթը պին քի. շի կէլէճէյի, վէ օնլար իսէ ալմագ միւմ. քին օլամաեաճագընտան, փրկիչին պիւ. թիւն պի թիւն գաւարլարմաթը իզթիզա իտէճէկի, թապիաթը մասալաթտան տիր:

Հէլէ պիր իքի հաթթատան պէրու. մէքթէպէ գօնուլմագ իւզըն կէլէն չօ. ճուզար էկէր գապուլ օլունմուշ օլա իտի, տէյէպիլիլիզ քի, իքի եիւզ նէֆէ. րէ պալիզ օլաճագ, վէ օրատաքի 150 նէ. ֆէրէ իւլվէ գըլընտըգտա, փրկիչին պաղ. չէլէրինտէ տախի պիրէր գարեօլա գուր. մագ լազըմ կէլէճէք իտի. պէրէքեաթ մէրսին քի, ֆագըրըգ սէպէպիլի չօ. ճուգ գապուլ իտէմէյէճէկիմիզի շիֆա. հէն պէեան իլլէմիշիզ տիր:

Պիզճէ փրկիչին ասը պօրճու վէ մագ. սէտի եվէլէա սահիպսիզ խասթալարը գապուլ իթմէք տիր. իքինճի սահիպսիզ վէ եէրի եուրտու պուլունմաեան, վէ պաշը ճիհէթլէ գազաեա պէլաեա օղրա. եան վէ եախօտ ուղրաճագը իհթիմալ. տէն պուլունան ուֆագ չօճուզարը հըթիզ իտէճէք տիր:

Իւշիւնճիւ քէգալիք քիմսէսի օլմա. տըղընտան մէյտանտէ գալմը օլուպ, վէ քէնտի քէնտուլի իտարէյէ միւզթէտիր օլմատըղընտան խըտմէթճի իմտատընա միւհթաճ օլմուշ իլթիեարլարը, ալիւ. լէրի, սագաթլարը, վէ քէօթրիւմէրի գաեւրաճագ տիր:

Տէօրտիւնճիւ էվէրտէ գապթ իտի. լէմէյէ, վէ այլըգ վիրէպիլիք քիմսէսի օլմաեան տիվանէլէրի սագլաեաճագ տիր. վէ պէշինճի, պազը գատընլարը վէ գըղլարը, ըրգ ու նամու օլաթը իչին հըթիզ ու վիգայէ իտէճէք տիր:

Պուլարա սօնրատան պիրտէ «անա. ուալար» իլալէ գըլընմը տըր քի, շիմ. տի հէման պիւթիւն պիւթիւն գալտըր. մագ նիյէթիլտէյիզ. զերա, մէզքիւր տէօրթ պէշ թագըմ պիշարէլէրին տախի այնի տայիրէ իչինտէ պուլունմասը ճա. յիզ տէյիլ իքէն, չարգընլարըն վէ էտէպ. սիզլէրին տախի պիր եէրէ կէթիլիլմէսի պիւթիւն պիւթիւն մուղալիլի ազ ու իտրաք տըր. չիւնքի եալընը պիր գաշ. նէֆէր չարգընը, պիր գաշ եիւզ նէֆէր զէվալլարըն րահաթլարընը պօզաճագ.

լարընտա շիւհէ եօգ տուր. նաւը քի թէճրիւպէսինիտէ հէր կիւն կէօրմէք. տէյիզ:

Պէլլէ Երբէ.

— Խառնէթէն պիր վարօր թուլա. րագ ալթը այ իչին սէյեահաթա չըգմը օլան պիր թագըմ Սէրիզալլարտան պէշ. նէֆէր հէքիմէր, պու սալը կիւնիւ տօգ. թօր Պարոնիկ Մատթէոսեան պէրապէր. լէրինտէ օլտուղու հալտէ, փրկիչէ կիտիպ հէր թարաֆընը կէզմիշէր, վէ օթու. րուպ թաաւ իթմիշէր, վէ մէմէքթլէ. րինէ ալտէթլէրինտէ պիզէ քիթապլար իր. սալինէ հիմմէթ իտէճէքլէրին վատ իթ. տիրտէն պաշգա, սօգագ գաթուսունտա վագ իտիլիշ օլան գիտողութիւն տէֆ. թէրինէ տախի շու աթիտէքի մէալտէ ին. կիլիզճէ պիր շէյ եազմընտա տիր:

«Տօգթօր Գալուստեանըն թահթը ի. տարէսինտէ օլան Հայլարըն միլլէթ խա. թախանէսինի պու կիւն կէզիպ սէյր ու. տիգգաթ իլլէմիշիզ տիր. իմտի պիզ իմ. զա սահիպլէրի րուխսաթընըգ տիլէյէրէք պէեան իտէրիզ քի, մէզքիւր խասթա. խանէնին հէր պիր տայիրէսինտէ իտարէ. ճէ վագ օլունմուշ վէ օլունմագտա օլան պիր չօգ միւհթիմ վէ էմրի թէգատիւ. մէ մէնսուպ հալլէր հագգընտա գալպի. միզտէ պիւլիւք սէվինճ էսէրլէրի հիս. իթմիշիզ տիր:» (ԻՄՁԱԼԱՐ)

Միւմայիլէյիւմ սէյեահալար րուսիա իմրէրաթօրու հագգէթլէրի հուգուրու. նա չըգտըլարը կիպի, հուգուրի շէվ. քէթմէվֆուրի հագգէթի ֆատիշահիյէ չըգմագ շէրէֆինէ տախի մագհար պուլ. րուլմուշար տըր:

— Խաթթախանէմիզ իչին հալաեա էր. քէք վէ գատըն թայիֆէլէրինտէն լաեւգ. լը վէ ինսաֆլը խըտմէթճիլէր արաճագ. տա օլտուղունմուզու իլան իտէրիզ:

Հաթթատա գըրգ էլի քիշի կէլիպ իշ իսթմէքտէ իօետէ, հէման քեաֆիքէտի տախի մասաճըլըգ, գահվէճիլիք, վէքիլ. խարճըգ, վէ եախօտ պուլարա էմալ թէ. միզ խըտմէթլէրտէն պաշգա շէյէ թէնէպ. զիւլ իթմէմէքտէ տիրլէր:

Էկէր Ֆրանսա վէ ինկիլթէրա տէվ. լէթլէրի կիպի տէվէթիմիզ, սէրայլարը. մըգ, վէ սէրայ թապըմլարըմը օլմուշ օլ. սա իտի, էհալիմիզին պու թէնպէլլիլի. նի վէ քիպրիյէթիւնի թէվիլ իտէպիլիլի. տիք, հալ պու քի շիմտի լաեւըլը պիր մանեա վիլլէմէտիկիմիզտէն թէնսալֆ իլէ իքթիֆա իթմէքտէյիզ:

— Շու աթիտէքի իեանէլէր վէզըր. խանը օտապաշըր Մարտիրոս աղա Տիւ. եան մարիֆէթիլլէ սապըգը վէճհ իւզըն մատաղագին նամըլա խանը մէզքիւր սաքիլէրինտէն տէվ շիլիլիպ, փրկիչ պի. չարէկեանը իչին շու աթիլիլզըքը մէք. թուպլա թարաֆըմըգ կէօնտէրիլիլ օլ. մաղին մա մէմնունիյէ պէեանէ միւսա. րաաթ իտէրիզ:

... ԷՖԵՍՍԻ .

Պիր միւտտեթտէն պերու տեր իւհ. տէ իյլտիկինիզ խաւթախանէ իտարեօին. ճէ կէօրիւլէկէլէն ասարի ճէմիլէլէրի թէշ. վիզիլէ մին էլգատիմ Աստուածածին տա. զավարընտա մատողագին նամըյա խա. նըմըզ ահալիսինտէն թէճէմիլ իտիլէն ագճէյի, մարիթէթի ածիզանէմլէ փըր. կիշ իտարեսինէ իհտա իթմէկի արզու իյ. լէմիշ վէ պու վէճհլէ պիտտէ մուհարրէր իւլ էսամի բուսուլա մուճիպինճէ հասըլ օլան մէպլաղը Բարաֆընըզա կէօնտէր. միշիղ տիր .

Մարտիրոս Տիւէնան
Վէզիր-խան օտապաշըր

Վանը հաճի Գալուստ, հաճի Գաւա. Ղըշ.	66
պար, վէ Գրիգոր աղալէրտէն	44
Տիգրիկի Մարգար աղատէն	22
Վանը աշըր Եահիւնտէն Մարգրիս աղատէն	22
Եօզկաթը Գրիգոր աղատէն	22
Տիգրիկի Գովհաննէս աղատէն	22
Թօգաթը Գալուստ աղատէն	22
Խան տէրուէնտէ գահվէճի Թովմաս աղատէն	22
Պ. Բ. Նամ գաթտան	22
Ապաճը ուսթա պաշըր Ռիստո աղա. տէն	22
Մինաս աղատէն	22
Խան գաթուսուէնաա էքմէքճի Պետրոս աղատէն	50
Վանը աշըր Ասատուր աղա իշօեանտան	22
Արզալը թէրզի Գարութիւն աղատէն	22
Տիգրիս աղատէն	22
Խան քէօյիլ խաշիկ աղատէն	20
Վանը շէրպէթճի հաճի Մանուկ աղա Բօյաթեանտան	45
Գայսէրի սըվաճը Մարտիրոս աղատէն	45
Տիգրիկի Ֆէսճի Մարգրիս աղատէն	45
Վանը ընչպէրէրին իկիտ պաշըրտան	20
Նարեկցի Մարտո աղատէն	10
Էկինլի Ասատուր աղատէն	14
Պօղոս աղա Պալըգճընտանտէն	44
Վանը պեռպէն Դաւիթ աղատէն	10
Վանը պազալ հաճի Մեւքոն աղատէն	44
Ապաճը ուսթասը Տիմիթի աղատէն	40
Վանը Գալուստան Գէորգ աղատէն	40
Աշըր Միքայէլ աղա Եօթիկեանտէն	40
Աշըր Վանը Մկրտիչ աղա ճէզայիրիտէն	40
Վանը Աշըր հաճի Գովալիմ վէ շէրի. քի Գարութիւն աղալարտան	40
Օտապաշըրտան չափուշու Ասատուր ա. ղատէն	5
Ըոկաթ պաշը Ալլահ վէրտի աղատէն	5
Եաղճը հաճի Գալուստ աղատէն	5
Էթմէքճի Կիրակոս աղատէն	5
Աշըր հաճի Պաղտասար աղատէն	5
Աշըր Գովհաննէս աղա Կօթօեանտան	5
Վանը աշըր Սաֆօ աղատէն	5
Աճէմ Ալտտար աղատէն	5
Եօզկաթը տիւրկէր Կարապետ աղատէն	5
Վանը աշըր Սիմօն աղատէն	5
Վանը աշըր հաճի Կարապետ աղատէն	5
Վանը աշըր Մկրտիչ աղատէն	2
Եօզկաթը Կարապետ աղա Ուղուրեանտան	2
Մարտիրոս աղա Տիւէնան Վէզիր խան օտապաշըր	50

Հաքէզա շու աթիտէքի իեանէլէր տախի Պէշըրեան Միքայէլ ԷՖէնտի մա. լիթէթիլէ երնէ վէզիրխան սաքիլէ. լինտէն ատէթի զատիմէ իւզրէ մատա. ղազին իսմիլէ վէվիրխանտա Թօր. լանըպ, խանը մէզքիւր օտապաշըր եէ. տի իլէ Թարաֆընըզա կէօնտէրիլիշ օլ. մաղին մա թէշէք քիւր իլան իթմիշիղտիր. Էկինլի Միքայէլ ԷՖէնտի Պէշըրեան	450
» Համբարճում աղա Տախալեան	450
» Գարութիւն աղա Պէկեան	25
» Սահակ աղա Պէկեան	25
» Մկրտիչ աղա Ղարտաշեան	25
» Պօղոս աղա Հովհան	22
» Գրիգոր աղա Ղարապիւլեան	40
» Բարեպաշտ Ուն	25
» Ստեփան աղա Փիրուխանեան	50
Արզալ. Գօհաննէս աղա Եաղճեան	20
» Գօվալիմ աղա Վարժապետեան	40
» Գրիգոր աղա Թաշճեան	45
» Համբարճում Տիւարեան	20
» Նշան աղա Տէր պապեան	45
	362

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ԽԱՐԻՃԻՑԵԼ

Ղապէթամըզը օգույան պէվաթը միւ. թէպէրէնին մալիւմի տիր քի, մուգատ. տէմա փօրթուգալ հիւքիւմէթի զըսաս մատտէսինէ տայիր օլան նըզամընը Ֆէսի իթտի. Պու. սէպէպտէն տօլայը Մ. Բէթ. րօ տէ Պրիթօ Արանկա նամ քիշիզատէ վ. Հիւկօյա, հագգընտա իպրազի թէշէք. քիւրիւնի հալի պիր գըթա նամէյի մախ. սուս իրսալը իլէ շու պիր գաշ « Սաղիր (քիւշիւք) պիր միլէթ պէյլէք պիր գա. նուէնուն թէէսիօինէ միւլէստէր օլտու. քէլաճէրինի իրատ պուլուրմաղին, վ. Հիւկօնուն աախի մէրգումէ ճէվապէն թէրգիմպուլուրտուգալը, տէրուէնտէ մապմունի մէարիֆ մագրուէնի միւլէթգամ. մին Թահրիրաթը մէհասին տայթընը գրաաթընտան քէսպի մալիւմաթ օլուէա. պիլէճէկի խուսուսու իշին պիթ թէրճէ. մէ պէր վէշհի աթի տէրճի ճայիղ կէօ. իրլաթիւ .

« Խաշըր, հիշ պիր միլէթ սաղիր օլ. մայըպ, իլա հաշըթ քի ինսանլար քէն. տիլէրինի պու սըղէրը հալէ թէրք իթ. միշէր տիր, վէ իլթէ պազէն տախի պիւ. յիւք միլէթիւր պէյլէրին զնրի իտա. ըէսինտէ տիրլէր, լաքին տէրուէնտէ գա. լըմքիմէլէրի հալի միլէթիւրի աղզընա կէմ Թագըլմըշ արսլանլէրէ թէշպիհ ի. տէրիմ. Օլ սէվիլիւլ փօրթուգալընըզ հագգընա հուպալ ու մէվէտտէթիմի վէ մէտհ օլ սիթայիշիմի իպրազ իտէրիմ.

« Փօրթուգալ ճէզա գանուէնամէսին. տէն գըսաս մատտէսինի Ֆէսի ու իպ. թալ իլլէմէսի իլէ էմրի թէզատաթիւմ ճէ. իլէրուտէ տայիրէյի մէտէնիլէթէ պիւ. յիւք պիր գատէմ պատըր. Պու. կիւն.

տէն պէտ իլէ փօրթուգալ արթըզ էվրօ. բանըն բիշվա ու սէրկէրտէթի օլտու .

« Բօրթէկիլէր, սիզէրտէն հէր տայիմ մահիր մէլանլար (նաւաստի) իլէրու կէլմիշ տիր. Սիզէր, էվայիլտէ Օգիյանուստա բիշ. ըէվի գատէմ իտինիզ, լաքին էլան հագ. գանիլէթ խուսուսուէնտա թէզատաթիւմ իտէճէքսինիզ .

Ճիհանըն մախֆի գըթալարընը իզհար իթմէտէն իաւ, մէպատիի խայրիյէնին թախմինի տահա էվա վէ էնֆա տըր. իմտի Բօրթուգալ մէմալէքինէ շէվ. քէթ ու իգպալ թէպիլիղ իտիպ, սիզէ. ըին տախի եուէմ ու սէատէթի հալինիզի թէպրիք ու թէհնիլէ իտէրիմ.

— Բօմատան Էնտէբանտան Պէլթ նամ ղազէթաեա եազըլտըղընա նէզարէն, Բօմա մէմալէքինտէ հալեա գօլէրա տէ. վամ իթմէքտէ իմիշ. Սպանօ շէհրինտէ օգոստոս ալթըտան պէրու գօլէրա պաշ. լաւըպ օնտան պէրու մէզքիւր իլլէթ տէն 400 քիշիտէն զիեատէ վէֆաթ իթմիշ տիր, շէհրի մէզպուրտէն գաշապիլէն գաշմըշ վէ չօղլուգ քիմսէ գալմամըշ տըր, վուրուլան իքի իւշ սաաթ ղար. ֆընտա էօլմէքտէ իմիշ .

Էօլէնլէր իշինտէ խայրիճէ միւլթէպէր ղէվաթ տախի պուլոււմուշ տուր. Եէհ. ըի մէզպուրտէն ֆիրար իտէնլէր Բօմա. եա կէլմիշ օլտուգալընտան, օրատա տա. խի գօլէրա քէսպի շիտտէթ իլլէմիշ վէ օլ տէրէճէ գօրգու հիւքմ իթմէքտէ ի. միշ քի, էթրաֆ ու էքնաֆ շէհրիլէ. ըինտէն պազըլարը սիւհալանարագ, Ալ. պանօ շէհրինտէն գաշանլարը իշէրի գա. պուլ իթմէմիշէր տիր, հաթթա պու. պիշարէկեանտէն ատամ տախի էօլալիւ. իրլալիւշ տիր .

— Վիէննատա շուու պուլան պիր թէվաթուրա, նէզարէն Մ. Բօշիլու Ա. վըպթիւա տէվլէթինէ 40 եախօտ 30 միւ. եօն իսթիզրազ վէրէճէքմիշ .

— Պաղը թէլախ ուրա նէզարէն կիւ. եա իթալեա տէվլէթի Բօմա մատտէսին. տէ Անթիպ Էթիօնուէնտան տօլաեթ Զը. րանտաեա կիւճէնմիշ օլտուգալընտան, վէ իմրէրաթ օր Նարօլէօն իլէ եէնիտէն եէ. նիեէ պիր խուսուստա իմդա իլէ պաղ. լանմամագ իշին փաթիւ կէլմէտէն վաղ կէշմիշ տիր. Բրուսիա տէվլէթի իթալ. եաեթ Զրանսա իթիլիպազընտան այըրըպ քէնտի Թարաֆընա չէվիթէք իշին բէք չօգ ղալթէթ իտէեօր տէնիր .

ՍԱՆԻՊ ՂԱՋԷԹԱ

ԿԱՐԱԳԵՑ Ե. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ԼԵՎԱՆՔ ԶԵՐԱՆՏԸ ԹԱԳԱՆԵՍԻՆՔԻ
ԳԵՌՄԱՆԻԱ ԵՐԵՎԱՆ ԵՐԵՎԱՆ, ԵՐԵՎԱՆԻ ՄԱՐԶԻ
ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՐԵՎԱՆԻ ՄԱՐԶԻ 467 .